

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет педагогічної освіти

кафедра дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
Олександр ЖИЛЬЦОВ

« 01 » 11 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОД 07 ПЕДАГОГІКА ДІТЕЙ РАНЬОГО І ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ

для студентів

спеціальності 012 Дошкільна освіта

рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

освітньої програми 012.00.01 Дошкільна освіта
(термін навчання 2 р. 10 міс.)

Київ-2023

Розробники:

Половіна Олена Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти

Кондратець Інна Вікторівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

Викладачі:

Половіна Олена Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти

Кондратець Інна Вікторівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти

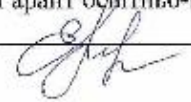
Протокол від 25 серпня 2023 р. № 12

Завідувач кафедри Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 012.00.01 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (ред. 2023 р., термін навчання 2 р. 10 міс.)

25.08.2023 р.

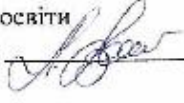
Гарант освітньо-професійної програми

 Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму перевірено

26.08.2023 р.

Заступник декана Факультету педагогічної освіти

з науково-методичної та навчальної роботи Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. протокол №__

(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. протокол №__

(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/ годин	6 /180	
Курс	1 (термін навчання 2 р. 10 міс.)	1 (термін навчання 2 р. 10 міс.)
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин, в тому числі:	180	180
Аудиторні	84	24
Модульний контроль	12	-
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	54	156
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – опанування студентами педагогічним інструментарієм формування життєвої компетентності дитини раннього та передшкільного віку в умовах сім'ї та закладу дошкільної освіти на аксіологічних засадах.

Завдання курсу:

- формувати знання про розвиток дитячої особистості;
- ознайомити студентів з інтегративними підходами стосовно педагогічного супроводу різних видів діяльності дітей раннього та дошкільного віку;
- формувати у студентів вміння методично грамотно застосовувати сучасні засоби та педагогічні технології формування життєвої компетентності дітей в практиці роботи закладів дошкільної освіти.

Завдання курсу спрямовані на формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і

фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості (Я дитини і його місце в довкіллі).

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

3. Результати навчання

РН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

РН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

РН-09 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

РН-21 Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем		Усього	Розподіл годин між видами робіт			
			Аудиторна			Самостійна
			Лекцій	Семинари	Практичні	
Змістовий модуль I						
Формування особистості: розвиток, супровід, підтримка						
Тема 1	Феномен дитинства в аксіологічному вимірі	12	2	4	4	2
Тема 2	Особливості виховних впливів на розвиток дитини раннього віку	16	6	4	4	2
Модульний контроль		2	2			
<i>Разом</i>		30	8	8	8	4
Змістовий модуль II						
Методичний інструментарій формування життєвої компетентності дитини						
Тема 3	Аксіологічні засади формування життєвої компетентності дитини	20	4	4	4	8
Тема 4	Методи та форми педагогічного супроводу освіти дітей раннього і передшкільного віку	20	4	4	4	8
Тема 5	Гра і педагогіка калабані	16	4	4	4	4
Модульний контроль		4	4			
<i>Разом</i>		60	12	12	12	20
Змістовий модуль III						
Педагогіка емпатерменту: освіта для сталого розвитку						
Тема 6	Становлення особистості дитини: від піклування до довіри	28	4	4	4	16
Модульний контроль		2	2			
<i>Разом</i>		30	4	4	4	16
Змістовий модуль IV						
Аксіологічні засади міжособистісної взаємодії						
Тема 7	Формування системи цінностей дитини в процесі міжособистісного партнерства у різних видах діяльності	26	4	4	4	14
Модульний контроль		4	4			
<i>Разом</i>		30	4	4	4	14
<i>Екзамен</i>		30				
Разом за навчальним планом		180	28	28	28	54

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем		Усього	Розподіл годин між видами робіт			
			Аудиторна			Самостійна
			Лекцій	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль I Формування особистості: розвиток, супровід, підтримка						
Теми 1-2	Феномен дитинства в аксіологічному вимірі Особливості виховних впливів на розвиток дитини раннього віку	40	2	2	2	34
<i>Разом</i>		40	2	2	2	34
Змістовий модуль II Методичний інструментарій формування життєвої компетентності дитини						
Теми 3-5	Аксіологічні засади формування життєвої компетентності дитини Методи та форми педагогічного супроводу освіти дітей раннього і передшкільного віку Гра і педагогіка калабані	60	2	2	2	54
<i>Разом</i>		60	2	2	2	54
Змістовий модуль III Педагогіка емпатуерменту: освіта для сталого розвитку						
Тема 6	Становлення особистості дитини: від підключення до довіри	40	2	2	2	34
<i>Разом</i>		40	2	2	2	34
Змістовий модуль IV Аксіологічні засади міжособистісної взаємодії						
Тема 7	Формування системи цінностей дитини в процесі міжособистісного партнерства у різних видах діяльності	40	2	2	2	34
<i>Разом</i>		40	2	2	2	34
<i>Екзамен</i>						
<i>Разом за навчальним планом</i>		180	8	8	8	156

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Формування особистості: розвиток, супровід, підтримка

Тема 1. Феномен дитинства в аксіологічному вимірі

Дитинство як соціально-педагогічне явище (Іван Бех, Алла Богущ, Олександр Запорожець, Григорій Костюк, Віра Котирло, Олександр Кочерга, Світлана Ладивір, Тамара Поніманська, Василь Сухомлинський). Ретроспективний аналіз феномену «дитинство» (Філіпп Арієс, Ллойд Демоз, Маргарет Мід). Портрет сучасного дошкільника: наукові дослідження Ольги Байер, Ганни Беленької, Наталії Гавриш, Ілона Дичківська, Тамари Піроженко, Ганни Цветкової. Сучасні наукові розвідки стосовно цілісного розвитку дитини (Ольга Байер, Наталія Гавриш, Олена Кононко, Світлана Курінна, Світлана Ладивір, Тамара Піроженко). Формування у дитини ціннісного ставлення до соціуму, власного життя та здоров'я, предметів та явищ природного та соціального довкілля (на основі наукових розвідок Ольги Богініч, Едуарда Вільчковського, Наталії Дятленко, Лариси Зайцевої, Лариси Зданевич, Олени Половіної, Юлії Приходько, Ольги Рейпольської, Олени Стаєнної, Алли Чаговець та ін.). Психологічні та педагогічні поняття: «розвиток», «супровід», «освіта».

Ключові слова дитинство, розвиток, ставлення, супровід, освіта

Рекомендована література 2, 5

Додаткова 2, 7

Тема 2-4. Особливості виховних впливів на розвиток дитини раннього віку

Особистість дитини як суб'єкт освітнього процесу. Періодизація дитинства. Педагогічний алогізм «ранній розвиток». Дослідження, які стосуються розвитку дітей раннього віку: Наталія Гавриш, Тетяна Гурковська, Оксана Дурманенко, Лія Олійник, Вікторія Рагозіна, Надія Рогальська та ін. Поняття про пре-перинатальний період розвитку та його особливості. Криза новонародженого. Технологія Марі Аучер «Співаючий пологовий будинок». Період немовляти та його особливості: від народження до року. Дитина другого року життя: розширення простору, сенсорний досвід як основа допитливості. Поняття «сенсорний голод» та його негативні наслідки. Дитина третього року життя: криза трьох років як основа самостійності та становлення Я дитини. Формування з раннього віку навички дивитися і бачити, слухати і чути як основа розвитку базових якостей особистості.

Ключові слова періодизація дитинства, ранній вік, пре-перинатальний період розвитку, криза новонародженого, період немовляти, сенсорний досвід, криза трьох років, становлення Я дитини.

Рекомендована література 1, 4

Додаткова 1, 6, 8

Змістовий модуль II

Методичний інструментарій формування життєвої компетентності дитини

Тема 5-6. Аксиологічні засади формування життєвої компетентності дітей передшкільного віку

Поняття «життєва компетентність». Складники життєвої компетентності: здоров'язбережувальна, особистісно-оцінна, родинно-побутова, соціально-комунікативна, природничо-екологічна, предметно-практична, мистецько-творча, ігрова, сенсорно-пізнавальна. Ціннісний підхід у формуванні життєвої компетентності дитини. Класифікації цінностей: Генріх Ріккерт (нім. Heinrich Rickert), Гуго Мюнстерберг, Макс Шелер (нім. Max Scheler), Іван Гобрі. Середовище як важливий чинник формування життєвої компетентності. Вільний вибір – основа сучасного розвивального середовища. Аксиологічна й прикладна спрямованість освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Ненасильницьке спілкування. Інтегрований та імерсійний характер освітнього процесу.

Ключові слова передшкільний вік, життєва компетентність, ціннісний підхід, розвивальне середовище, освітній процес, ненасильницьке спілкування, інтеграція, імерсія

Рекомендована література 2, 3

Додаткова 2, 5

Тема 7-8. Методи та форми педагогічного супроводу освіти дітей раннього і передшкільного віку

Сучасна система дошкільної освіти: мережа закладів дошкільної освіти; установи, що здійснюють науково-методичний супровід дошкільної освіти; органи управління дошкільною освітою; основні законодавчі документи галузі дошкільної освіти (Закон про дошкільну освіту, ДСДО – державний стандарт дошкільної освіти в Україні, концепція розвитку дітей раннього та дошкільного віку тощо). Особливості педагогічного супроводу фрагментів життєдіяльності дітей раннього й передшкільного віку. Сучасні форми освітньої взаємодії та педагогічного супроводу: педагогічне спілкування, художньо-педагогічне спілкування, проєкт, квест, ігри-стратегії, акції, віртуальні й реальні екскурсії, заняття як особлива форма спілкування тощо. Індивідуальні форми взаємодії з дітьми. Час освітньої взаємодії в розпорядку дня. Провідні принципи організації освітнього процесу на аксиологічних засадах. Дошкільна зрілість дитини – результат здобуття дошкільної освіти.

Ключові слова система дошкільної освіти, фрагменти життєдіяльності, форми освітньої взаємодії, дошкільна зрілість

Рекомендована література 2, 3

Додаткова 3, 9

Тема 9-10. Гра і педагогіка калабані

Сучасні дослідження з проблеми гри: Ольга Безсонова, Софія Довбня, Олена Стаєнна, Вікторія Агілляр Туклер, Тетяна Шинкар, Микола Шуть та ін.

Унікальність ігрової діяльності у формуванні особистості дитини. Свобода гри. Відмінність вільної гри та гри у супроводі дорослих. Гра як засіб, форма, метод, прийом. Гра й зняття емоційного напруження. Ігрові практики в умовах війни. «Педагогіка калабані» Катерини Крутій – відповідність принципу здоров'язбереження, забезпечення свободи й повноцінного розвитку дитини.

Ключові слова гра, ігрова діяльність, вільна гра, гра у супроводі, педагогіка калабані

Рекомендована література <https://www.youtube.com/watch?v=Npx7JbTQI0A>, 3

Додаткова 10

Змістовий модуль III

Педагогіка емпатуерменту: освіта для сталого розвитку

Тема 11-12. Становлення особистості дитини: від піклування до довіри

Біологічні та соціальні чинники становлення особистості дитини. Нейрофізіологічні особливості дитини від народження до вступу до школи. Екологія дитинства. Амбіції батьків, їх проєкція на дитину та наслідки. Виховні шаблони, стереотипи: виклики, ризики. Характеристика засобів виховних впливів на дитину в онтогенезі: природа, культура. Взаємодія дитини з природою як основа формування гармонійного світосприйняття. Дорослий як носій та транслятор культури. Рефлексійна культура педагога (на основі наукових досліджень Інни Кондратець). Фасилітаторство, модераторство, коучинг як інструмент розвитку базових якостей особистості дитини (довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоствавлення, самооцінка).

Ключові слова нейрофізіологічні особливості дитини, виховні шаблони, засоби виховних впливів, рефлексійна культура, фасилітаторство, модераторство, коучинг, базові якості особистості

Рекомендована література 2, 3

Додаткова 4, 5

Змістовий модуль IV

Аксіологічні засади міжособистісної взаємодії

Тема 13-14. Формування системи цінностей дитини в процесі міжособистісного партнерства у різних видах діяльності

Міжособистісне партнерство: механізми налагодження партнерської взаємодії. Проєкція партнерства: дорослий-дитина, дитина-дитина. Реалізація міжособистісного партнерства дитини і дорослого у провідних видах діяльності немовлячого, раннього й передшкільного періоду життя: безпосередньо-емоційне спілкування, предметно-маніпулятивна діяльність, ігрова діяльність, пізнавальна діяльність. Цінність спілкування як запорука взаєморозуміння між дитиною та дорослим. Технологія інтимно-особистісного типу спілкування та технологія поетапного сходження зростаючої особистості до духовних цінностей Івана Беха. Емоційний інтелект

у системі педагогічних цінностей. (на основі досліджень Деніела Гоулмана (Daniel Goleman). Механізми формування основ емоційного інтелекту у дітей раннього та передшкільного віку.

Ключові слова міжособистісне партнерство, проекція партнерства, безпосередньо-емоційне спілкування, предметно-маніпулятивна діяльність, ігрова діяльність, пізнавальна діяльність, інтимно-особистісний тип спілкування, емоційний інтелект

Рекомендована література 3, 5

Додаткова 4, 2

6 Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів денної форми навчання

Вид діяльності студентів	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5x20	5	25	5	25	5	25	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	2	50	1	25	2	50
Разом		–	98	–	121	–	96	–	121
Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 436.									
Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – $436:60=7,26$. Розрахунок $436:7,26=60$ балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.									

6.1.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форми навчання

Вид діяльності студентів	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5x20	5	25	5	25	5	25	5	25
Разом		–	48	–	48	–	48	–	48
Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 192.									
Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – $192:60=3,2$. Розрахунок $192:3,2=60$ балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Педагогіка дітей раннього і передшкільного віку» передбачає комплексний підхід до її виконання та оптимізується одним завданням у вигляді проєкту.

Самостійна робота (54 год.)

Розробити, апробувати та представити педагогічний проєкт (тема за вибором студента).

Вимоги до проєкту:

- ✓ спрямованість на вирішення актуальних освітніх завдань (за ДСДО в Україні, нова ред. 2021р.) та педагогічне просвітництво батьків;
- ✓ кореляція мети проєкту з результатом (продуктом) проєкту;
- ✓ наявність 3-х етапів проєкту (мотиваційний, технологічний, заключний);
- ✓ забезпечення синкретичності (поєднання, злиття) різних видів діяльності дітей (ігрової, емоційної, мистецько-творчої, пізнавальної, мовленнєвої тощо), що спрямовані на реалізацію мети проєкту;
- ✓ використання природи як інтегратора в освіті дітей дошкільного віку;
- ✓ врахування провідного виду діяльності дітей дошкільного віку (гра);
- ✓ реалізація методів та прийомів стимулювання творчої та пізнавальної активності;
- ✓ передбачення активного залучення батьків до проєкту;
- ✓ реалізація здоров'язберезувальної компоненти дошкільної освіти.

№	Критерії оцінювання самостійної роботи 3	Бали
1	Відповідність змісту проєкту освітнім лініям ДСДО нова ред. 2021р.	5
2	Методична грамотність у визначенні теми проєкту	5
3	Методична грамотність у визначенні мети проєкту	5
4	Методична грамотність у визначенні завдань проєкту	5
5	Наявність інтриги на мотиваційному етапі проєкту	5
6	Наявність технологічного етапу проєкту	5
7	Наявність заключного (рефлексійного) етапу	5
8	Наявність одного проблемного питання на технологічному етапі проєкту до кожного дня	5
9	Наявність результату кожного дня на технологічному етапі проєкту	5
10	Наявність інтегрованих завдань для дітей	5
11	Наявність пошуково-евристичних завдань	5
12	Наявність ігрових вправ та ігор	5
13	Активізація дітей у різних видах діяльності (мовленнєва, здоров'язберезувальна, пізнавальна, побутова)	5
14	Активізація дітей у патріотичному вихованні	5

15	Активізація дітей у діяльності, яка пов'язана із безпековими викликами)	5
16	Наявність активних форм взаємодії з батьками з теми проєкту	5
17	Наявність рефлексійних запитань на заключному етапі проєкту	5
18	Фіксація форми закріплення вражень на заключному етапі проєкту (лепбук, свято, вернісаж, альманах, відео-репортаж та ін.)	5
19	Фото-фіксаж перебігу проєкту	5
20	Естетичність, стилістична та орфографічна грамотність оформлення проєкту	5
Усього		100

Розподіл самостійної роботи за змістовими модулями:

Змістовий модуль I

Формування особистості: розвиток, супровід, підтримка

Визначення теми проєкту, робота над мотиваційним етапом – 25 балів

Змістовий модуль II

Методичний інструментарій формування життєвої компетентності дитини

Робота над технологічним етапом проєкту – 25 балів

Змістовий модуль III

Педагогіка емпатерменту: освіта для сталого розвитку

Робота над заключним етапом проєкту – 25 балів

Змістовий модуль IV

Аксіологічні засади міжособистісної взаємодії

Підготовка презентації за результатами апробації проєкту – 25 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Змістовий модуль I

Формування особистості: розвиток, супровід, підтримка

МКР 1. Педагогічна реклама «Вихователь – це престижно»

Вимоги:

- усвідомлення поняття «педагогічна реклама» – популяризація певної проблеми з метою привернення уваги глядачів, виконана у формі буктрейлера;
- розуміння визначальних рис створення реклами: висвітлення гострих і нагальних проблем, переконливість, достовірність, яскравість, самобутність, інтрига, адресність, всебічна характеристика об'єкту реклами;
- створення буктрейлера (з озвученням).

Умовою для виконання завдання є дотримання академічної доброчесності, неприпустимість використовувати аналогічні продукти з інтернету.

№	Критерії оцінювання МКР №1	Бали
1.	Відповідність визначальним рисам створення реклами.	5
2.	Індивідуальність й оригінальність реклами.	5
3.	Наявність переконливої аргументації стосовно теми реклами.	5
4.	Використання емоційно забарвленого тексту озвучення.	5
5.	Орієнтованість на вивищення іміджу професії вихователь.	5
Усього		25

Змістовий модуль II

Методичний інструментарій формування життєвої компетентності дитини

МКР – 2-3. Створити педагогічний мультфільм на одну з актуальних проблем педагогіки дітей раннього й передшкільного віку.

Вимоги:

1. Тривалість мультфільму – до 5-ти хвилин; можна послуговуватися такими програмами для створення 2- і 3-D мультфільмів

- ✎ Autodesk Maya
- ✎ MODO
- ✎ Toon Boom Harmony
- ✎ CrazyTalk
- ✎ Anime Studio Pro
- ✎ Pencil
- ✎ Plastic Animation Paper

2. Не використовувати озвучення.

№	Критерії оцінювання МКР №2-3	Бали
1.	Наявність оригінальної назви, що відображає основні ідеї мультфільму	10
2.	Відповідність сюжету актуальним проблемам педагогіки дітей раннього й дошкільного віку.	10
3.	Наявність виховного аспекту, використання прийомів педагогічної пропедевтики	10
4.	Дотримання естетичних вимог (охайність, привабливість, високий рівень техніки виконання)	10
5.	Простеження динаміки змісту: зав'язка, розвиток подій, кульмінація, фінал	10
Усього		50

Змістовий модуль III

Педагогіка емпатуерменту: освіта для сталого розвитку

МКР – 4. Підготовка перформансу «Образ дитинства у мистецтві живопису».

Вимоги до виконання завдання:

- Визначитися з репродукцією картини відомого українського чи зарубіжного художника.
- Сюжет картини обов'язково має бути пов'язаний з темою дитинства: побутові сцени, учасниками яких є діти раннього й дошкільного віку; різні види діяльності дітей та фрагменти їхньої життєдіяльності у різні історичні епохи.
- «Оживлюються» картини за допомогою світлини, яка відповідає антуражу репродукції.
- За результатами перформансу створити презентацію, в якій зазначити свої ПІБ, групу. Подати фото оригіналу репродукції картини (назва, автор) + фото римейку.

№	Критерії оцінювання МКР №4	Бали
1	Відповідність фото римейку оригіналу сюжету полотна художника: темі дитинства; подібність інтер'єру; одягу; емоційного стану; міміки; пантоміміки; передача атмосфери картини; її епохи; колериту, світлотіні; композиційності.	10 (з них) 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
2	Індивідуальність та оригінальність виконання роботи	10
3	Виявлення естетичного смаку під час виконання завдання	5
Усього		25

Змістовий модуль IV

Аксіологічні засади міжособистісної взаємодії

МКР – 5-6. Педагогічний кейс.

Вимоги до виконання завдання:

1. З метою супроводу фрагментів життєдіяльності та освітньої діяльності дітей раннього (перший, другий, третій рік життя) й передшкільного (четвертий, п'ятий, шостий-(сьомий) рік життя) віку підібрати за відповідними віковими категоріями такі методичні інструменти (по дві для кожного віку, ураховуючи вікові особливості дітей)

- дві забавки / літературні твори;
 - дві дитячі пісні;
 - дві іграшки для сенсорно-пізнавального розвитку;
 - дві ігрові вправи на забезпечення здоров'я або розвитку навичок самообслуговування;
 - дві руханки;
2. Оформити кейс у таблиці.

Вік дитини	Методичні інструменти (описати)	Фото методичного інструменту; QR-код або активне покликання на інтернет ресурс	Примітка
------------	---------------------------------	--	----------

№	Критерії оцінювання МКР №5-6	Бали
1.	Виконання завдання з урахуванням шести категорій дітей певного віку	10
2.	Відповідність запропонованих методичних інструментів віковим особливостям дітей	10
3.	Наявність забавок / літературні твори із зазначенням автора, назви, власне тексту (по дві для кожної вікової категорії);	6
4.	Наявність пісень з дитячого репертуару для виконання дітьми із зазначенням авторів, назви пісні (по дві для кожної вікової категорії)	6
5.	Наявність сучасних іграшок для сенсорно-пізнавального розвитку із зазначенням назви, матеріалу, коротким описом її застосування (по дві для кожної вікової категорії)	6
6.	Наявність ігрових вправ на забезпечення здоров'я або розвиток навичок самообслуговування з назвою та описом гри (по дві для кожної вікової категорії)	6
7.	Наявність відео-руханок із зазначенням назви та QR-кодів (по дві для кожної вікової категорії)	6
Усього		50

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою проведення семестрового контролю є екзамен з навчальної дисципліни «Педагогіка дітей раннього і передшкільного віку» у комбінованій формі: тести у комп'ютерному варіанті та розгорнута відповідь на компетентнісно-орієнтоване завдання.

До складання екзамену допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, і які за результатами проміжного контролю сумарно набрали не менше 35 балів. Студенти, які набрали менше ніж 35 балів, до складання екзамену не допускаються.

За результатами проміжного контролю під час вивчення навчальної дисципліни студент може набрати до 60 балів включно, а за екзамен – до 40 балів включно. Загальне оцінювання здійснюється на підставі суми результатів проміжного і підсумкового контролю знань (екзамену). Результати екзамену оцінюються в діапазоні від 0 до 40 балів включно.

Програмою екзамену передбачено комбіновану форму проведення, яка включає виконання тестових завдань (електронне тестування на платформі Moodle) та розгорнуту відповідь (онлайн або офлайн) на компетентнісно-орієнтоване завдання

Розроблено банк тестових завдань (60), що внесені в електронну систему Moodle. Система вибирає з банку питань 20 тестових завдань по 1 балу і одне відкрите запитання на компетентнісно-орієнтованій основі, яке оцінюється у 20 балів.

Максимальна кількість балів за екзамен – 40 балів.

Відповіді студентів на питання тесту оцінюються за такими критеріями:

Підсумкова кількість Балів (max – 20)	Критерії оцінювання
20 – 18	виставляється за чітке виконання тестових завдань (90-100% правильних відповідей), що засвідчує ґрунтовне володіння категоріями навчальної дисципліни (феномен дитинства, онтогенез, освіта, піклування, педагогічний супровід, форми взаємодії, ранній вік, передшкільний вік, види діяльності та активності дітей раннього й передшкільного віку, життєва компетентність, безпекові виклики тощо); системну сформованість вмінь аналізувати педагогічні і явища та вирішувати педагогічні задачі, пов'язані з формуванням життєвої компетентності дитини та супроводом різних видів діяльності дітей раннього й передшкільного віку; здатність критично осмислювати інформацію стосовно імплементації дієвих технологій у освітню взаємодію з дітьми раннього й передшкільного віку
17 – 15	виставляється за знання, розуміння та відтворення засвоєного матеріалу навчальної дисципліни, що засвідчує достатнє володіння категоріями дисципліни (феномен дитинства, онтогенез, освіта, піклування, педагогічний супровід, форми взаємодії, ранній вік, передшкільний вік, види діяльності та активності дітей раннього й передшкільного віку, життєва компетентність, безпекові виклики тощо); системну сформованість умінь аналізувати педагогічні явища, пов'язані з формуванням життєвої компетентності дитини та супроводом різних видів діяльності дітей раннього й передшкільного віку (76-89% правильних відповідей), але супроводжується допустимою кількістю помилок у тестових завданнях.

14 – 12	виставляється за виконання тестових завдань, що складає 61-75% правильних відповідей з необхідного обсягу; студент має певні труднощі у диференціації базових понять навчальної дисципліни (феномен дитинства, онтогенез, освіта, піклування, педагогічний супровід, форми взаємодії, ранній вік, передшкільний вік, види діяльності та активності дітей раннього й передшкільного віку, життєва компетентність, безпекові виклики тощо); часткову сформованість умінь аналізувати педагогічні явища, пов'язані з формуванням життєвої компетентності дитини та особливостями супроводу різних видів діяльності дітей раннього й передшкільного віку; незначні труднощі в узагальненні матеріалу та критичному осмисленні інформації стосовно імплементації дієвих технологій в освітню взаємодію з дітьми раннього й передшкільного віку, що супроводжується незначною кількістю помилок у тестових завданнях.
9 – 11	виставляється за виконання тестових завдань, що складає 50-60% правильних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається недостатній рівень знань термінологічного апарату навчальної дисципліни (феномен дитинства, онтогенез, освіта, піклування, педагогічний супровід, форми взаємодії, ранній вік, передшкільний вік, види діяльності та активності дітей раннього й передшкільного віку, життєва компетентність, безпекові виклики тощо); несистемну сформованість умінь аналізувати педагогічні явища, пов'язані з формуванням життєвої компетентності дитини та особливостями супроводу різних видів діяльності дітей раннього й передшкільного віку; неточності та помилки у визначенні методичного інструментарію освіти дітей раннього й передшкільного віку; неякісне виконання тестів.
1 – 8	виставляється за виконання тестових завдань, що складає менше 50% правильних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається незнання основного термінологічного апарату навчальної дисципліни (артосвіта, мистецтво, мистецько-творча діяльність дітей дошкільного віку, мистецько-творча компетентність); відсутність умінь аналізувати педагогічні явища пов'язані формуванням життєвої компетентності дитини та особливостями супроводу різних видів діяльності дітей раннього й передшкільного віку; виконання тестів на низькому рівні зі значною кількістю помилок.

Оцінювання компетентісно-орієнтованого завдання здійснюється з урахуванням таких показників: методична компетентність; уміння розкривати на конкретних прикладах органічну єдність теорії і практики освіти дітей раннього й передшкільного віку; на основі аналізу педагогічної ситуації обґрунтовувати власні висновки та будувати систему переконливих доказів; здатність творчо та оперативно обирати способи дій з огляду на конкретний приклад фахової ситуації.

**Шкала і критерії оцінювання усної відповіді
на компетентнісно-орієнтоване завдання**

К-ть балів	Критерії
17 - 20	Відповідь правильна, обґрунтована, осмислена, свідчить про глибоке й міцне засвоєння програмового матеріалу. Відповідь представлено у формі послідовного, грамотного і логічно структурованого висловлювання. Презентовано уміння правильно обґрунтовувати доцільність обрання певних методів та прийомів педагогічного супроводу форм освітньої взаємодії з дітьми раннього й передшкільного віку; наводити аргументовані висновки, будувати систему переконливих доказів на користь обрання методичного інструментарію у відповідності до вікових особливостей та програмових вимог; вільно виконувати практичне завдання, пропонувати варіативність завдань з урахуванням непередбачуваних ситуацій. Відповідь відзначається оригінальністю, творчістю, аналітичністю, методичною грамотністю
13 - 16	Відповідь правильна, достатньо обґрунтована та осмислена, але має окремі неточності; характер відповіді свідчить про знання програмового матеріалу без опрацювання додаткової літератури. Відповідь представлено у формі послідовного висловлювання. Відповідь характеризує уміння використовувати теоретичні положення навчальної дисципліни у процесі підготовки до різних форм освітньої взаємодії з дітьми раннього й передшкільного віку; достатній рівень володіння необхідними уміннями й навичками для виконання практичного завдання; наявні труднощі з варіативністю завдань й урахуванням непередбачуваних ситуацій
9 - 12	Відповідь представлено у формі висловлювання з елементами самостійних суджень, але порушено послідовність викладу матеріалу. У відповіді простежуються недостатньо правильні формулювання щодо доцільності обрання певних методів та прийомів організації форм освітньої взаємодії з дітьми; наявні значні труднощі з варіативністю завдань й урахуванням непередбачуваних ситуацій що свідчить про недостатнє засвоєння основного програмного матеріалу. Відповідь супроводжується труднощами, пов'язаними з вживанням актуальної термінології стосовно освіти дітей раннього й передшкільного віку
5 - 8	Відповідь умовно наближена до норми, фрагментарна, неструктурована; засвідчує частково сформовані уміння застосовувати теорію в практичній діяльності; супроводжується неточностями та труднощами, припусканням суттєвих помилок при визначенні методичного інструментарію форм освітньої взаємодії з дітьми; відсутні навички, пов'язані з варіативністю завдань й урахуванням непередбачуваних ситуацій, що свідчить про незнання вагомій частини програмового матеріалу. Відповідь супроводжується значними труднощами, пов'язаними з вживанням термінології стосовно освіти дітей раннього й передшкільного віку
1 - 4	Відповідь характеризується сумбурністю, фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні, без аргументації; засвідчує несформовані уміння застосовувати теорію артосвіти в практичній

	діяльності; супроводжується припусканням грубих помилок при визначенні методичного інструментарію форм освітньої взаємодії з дітьми раннього й передшкільного віку; повністю відсутні навички, пов'язані з варіативністю завдань й урахуванням непередбачуваних ситуацій. Відповідь демонструє явні проблеми щодо оволодіння термінологією стосовно освіти дітей раннього й передшкільного віку
--	---

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Дитинство як соціально-педагогічне явище.
2. Ретроспективний аналіз феномену «дитинство».
3. Портрет сучасного дошкільника.
4. Сучасні наукові розвідки стосовно цілісного розвитку дитини.
5. Формування у дитини ціннісного ставлення до соціуму, власного життя та здоров'я, предметів та явищ природного та соціального довкілля.
6. Психологічні та педагогічні поняття: «розвиток», «супровід», «освіта».
7. Особистість дитини як суб'єкт освітнього процесу.
8. Періодизація дитинства. Педагогічний алогізм «ранній розвиток».
9. Дослідження, які стосуються розвитку дітей раннього віку.
10. Поняття про пре-перинатальний період розвитку та його особливості.
11. Криза новонародженого.
12. Період немовляти та його особливості: від народження до року.
13. Дитина другого року життя: розширення простору, сенсорний досвід як основа допитливості.
14. Поняття «сенсорний голод» та його негативні наслідки.
15. Дитина третього року життя: криза трьох років як основа самостійності та становлення Я дитини.
16. Формування з раннього віку навички дивитися і бачити, слухати і чути як основа розвитку базових якостей особистості.
17. Поняття «життєва компетентність». Складники життєвої компетентності: здоров'язбережувальна, особистісно-оцінна, родинно-побутова, соціально-комунікативна, природничо-екологічна, предметно-практична, мистецько-творча, ігрова, сенсорно-пізнавальна.
18. Середовище як важливий чинник формування життєвої компетентності.
19. Аксіологічна й прикладна спрямованість освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.
20. Ненасильницьке спілкування.
21. Інтегрований та імерсійний характер освітнього процесу.

22. Сучасна система дошкільної освіти: мережа закладів дошкільної освіти; установи, що здійснюють науково-методичний супровід дошкільної освіти; органи управління дошкільною освітою.
23. Основні законодавчі документи галузі дошкільної освіти.
24. Особливості педагогічного супроводу фрагментів життєдіяльності дітей раннього віку.
25. Особливості педагогічного супроводу фрагментів життєдіяльності дітей передшкільного віку
26. Сучасні форми освітньої взаємодії та педагогічного супроводу.
27. Індивідуальні форми взаємодії з дітьми.
28. Час освітньої взаємодії в розпорядку дня.
29. Провідні принципи організації освітнього процесу на аксіологічних засадах.
30. Дошкільна зрілість дитини.
31. Сучасні дослідження з проблеми гри.
32. Унікальність ігрової діяльності у формуванні особистості дитини.
33. Відмінність вільної гри та гри у супроводі дорослих.
34. Гра як засіб, форма, метод, прийом.
35. Гра й зняття емоційного напруження. Ігрові практики в умовах війни.
36. «Педагогіка калабані» Катерини Крутій.
37. Біологічні та соціальні чинники становлення особистості дитини.
38. Нейрофізіологічні особливості дитини від народження до вступу до школи.
39. Екологія дитинства. Амбіції батьків, їх проекція на дитину та наслідки. Виховні шаблони, стереотипи: виклики, ризики.
40. Характеристика засобів виховних впливів на дитину в онтогенезі: природа, культура.
41. Взаємодія дитини з природою як основа формування гармонійного світосприйняття.
42. Дорослий як носій та транслятор культури.
43. Рефлексійна культура педагога (на основі наукових досліджень Інни Кондратець).
44. Фасилітаторство, модераторство, коучинг як основа розвитку базових якостей особистості дитини (довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоставлення, самооцінка).
45. Міжособистісне партнерство: механізми налагодження партнерської взаємодії.

46. Проекція партнерства: дорослий-дитина, дитина-дитина.
47. Реалізація міжособистісного партнерства дитини і дорослого у провідних видах діяльності немовлячого, раннього й передшкільного періоду життя.
48. Цінність спілкування як запорука взаєморозуміння між дитиною та дорослим.
49. Емоційний інтелект у системі педагогічних цінностей. (на основі досліджень Деніела Гоулмана (Daniel Goleman)).
50. Механізми формування основ емоційного інтелекту у дітей раннього та передшкільного віку.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих, грубих помилок
C	75-81 бал	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 бали	Задовільно – посередній рівень високий рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, навичок
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 бали	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного проходження.

7. 1. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка дітей раннього і передшкільного віку» ДО (2 р. 10 міс.) денна
 Разом – 180 год. (6 кредитів), із них 28 год. – лекції, 28 год. – семінарські, 28 – практичні, 54 год. – самостійна робота,
 12 год. – МКР, екзамен – 30 год.

Модулі	I		II					III			IV		
Назва модуля	Формування особистості: розвиток, супровід, підтримка		Методичний інструментарій формування життєвої компетентності дитини					Педагогіка емпатуерменту: освіта для сталого розвитку			Аксіологічні засади міжособистісної взаємодії		
Кільк. балів за модуль	Max – 98 (з них 48 – ауд., 25 – МКР, 25 – С.Р.)		Max - 121 (з них 46 – ауд., 50 – МКР, 25 – С.Р.)					Max - 96 (з них 46 – ауд., 25 – МКР, 25 – С.Р.)			Max - 121 (з них 46 – ауд., 50 – МКР, 25 – С.Р.)		
Лекції	1		2		3	4		5		6		7	
Теми лекцій (14 балів)	Феномен дитинства в аксіологічному вимірі (2 год.)		Особливості виховних впливів на розвиток дитини раннього віку (6 год.)		Аксіологічні засади формування життєвої компетентності дитини (4 год.)	Методи та форми педагогічного супроводу освіти дітей раннього і передшкільного віку (4 год.)		Гра і педагогіка калабані (4 год.)		Становлення особистості дитини: від піклування до довіри (4 год.)		Формування системи цінностей дитини в процесі міжособистісного партнерства у різних видах діяльності (4 год.)	
Теми семінарських (28 балів) практичних (28 балів) + робота на семін. та практ. заняттях (280 балів +280 балів)	Аксіосфера сучасного вихователя закладу дошкільної освіти <i>С. 1</i> Дитинство як соціально-педагогічне явище <i>С. 2</i> Періодизація дитинства <i>Пр. 1</i> Педагогічний супровід батьків і дітей перинатального, перинатального та раннього періодів розвитку <i>Пр. 2</i>		Види адаптації дітей раннього віку до закладу дошкільної освіти <i>С. 3</i> Дитина третього року життя: криза трьох років як основа самостійності та становлення Я дитини <i>С. 4</i> Формування з раннього віку навички дивитися і бачити, слухати і чути як основа розвитку базових якостей особистості <i>Пр. 3-4</i>		Формування картини Світу дітей: концепція Державного стандарту дошкільної освіти, нова редакція 2021 <i>С. 5</i> Науково-методичний супровід дошкільної освіти <i>С. 6</i> Середовище як важливий чинник формування життєвої компетентності дітей дошкільного віку <i>Пр. 5-6</i>	Особливості педагогічного супроводу фрагментів життєвості дітей раннього віку <i>С. 7</i> Особливості педагогічного супроводу фрагментів життєвості дітей раннього віку <i>Пр. 7</i> Сучасні форми освітньої взаємодії та педагогічного супроводу <i>С. 8</i> Особливості здійснення освітньої взаємодії із сучасними дітьми <i>Пр. 8</i>		Гра як засіб, форма, метод, прийом <i>С. 9</i> Види педагогічного супроводу дитячої гри <i>Пр. 9</i> Свобода та принципи природовідповідності в іграх дітей <i>С. 10</i> Гра і педагогіка калабані <i>Пр. 10</i>		Нейрофізіологічні особливості дитини від народження до вступу до школи <i>С. 11</i> Екологія дитинства <i>Пр. 11</i> Розвиток базових якостей особистості дитини <i>С. 12</i> Дорослий як носій та транслятор культури <i>Пр. 12</i>		Проекція партнерства: дорослий-дитина, дитина-дитина <i>С. 13</i> Формування емоційної культури дітей дошкільного віку <i>С. 14</i> Емоційний інтелект у системі педагогічних цінностей <i>Пр. 13-14</i>	
Види поточного контр.	МКР № 1 25 балів		МКР № 2-3 50 балів					МКР № 4 25 балів			МКР № 5-6 50 балів		
Підсумк. контр. ЕКЗ. – 40 балів	Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 436. Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – 436:60=7,26. Розрахунок 436:7,26=60 балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.												

7. 2. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка дітей раннього і передшкільного віку» ДО (2 р. 10 міс.) заочна
 Разом – 180 год. (6 кредитів), із них 8 год. – лекції, 8 год. – семінарські, 8 год. – практичні 156 год. – самостійна робота.

Модулі	I		II		III		IV	
Назва модуля	Формування особистості: розвиток, супровід, підтримка		Методичний інструментарій формування життєвої компетентності дитини		Педагогіка емпатерменту: освіта для сталого розвитку		Аксіологічні засади міжособистісної взаємодії	
Кільк. балів за модуль	Max – 48 (23 + 25 С.Р.)		Max – 48 (23 +25 С.Р.)		Max – 48 (23 + 25 С.Р.)		Max – 48 (23 + 25 С.Р.)	
Лекції	1		2		3		4	
Теми лекцій (4 бали)	Особливості виховних впливів на розвиток дитини раннього віку (2 год.)		Методи та форми педагогічного супроводу освіти дітей раннього і передшкільного віку (2 год.)		Становлення особистості дитини: від піклування до довіри (2 год.)		Формування системи цінностей дитини в процесі міжособистісного партнерства у різних видах діяльності (2 год.)	
Теми семінарських і практичних (8 балів) + робота на семінарських заняттях (80 балів)	Аксіосфера сучасного вихователя закладу дошкільної освіти С. 1 2 год.		Педагогічний супровід батьків і дітей пре-перинатального, перинатального та раннього періодів розвитку Пр. 1 2 год.		Сучасні форми освітньої взаємодії та педагогічного супроводу С. 2 2 год.		Особливості здійснення освітньої взаємодії із сучасними дітьми Пр. 2 2 год.	
					Розвиток базових якостей особистості дитини С. 3 2 год.		Екологія дитинства Пр. 3 2 год.	
							Проекція партнерства: дорослий-дитина, дитина-дитина С. 4 2 год.	
							Емоційний інтелект у системі педагогічних цінностей Пр. 4 2 год.	
Підсумк. контр. ЕКЗ. – 40 балів	<p><i>Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 192. Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – $192:60=3,2$. Розрахунок $192:3,2=60$ балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.</i></p>							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Васильєва С. А., Гавриш Н. В., Рагозіна В. В. Виховання дітей раннього віку в закладах дошкільної освіти різних типів: *монографія*. За наук. ред. Н. В. Гавриш. Кропивницький: ІМЕКС-ЛТД, 2021. 226 с.
2. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. *Навчально-методичний посібник*. Видавництво «Ранок», Харків, 2021. С. 45-51, 88, 137-142, 217-220
3. Дитина: Освітня програма для дітей від 2 до 7 років (2020) та Методичні рекомендації до програми ДИТИНА (2021). Наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; наук. ред. Г. В. Беленька, О. А. Половіна, І. В. Кондратець; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна та ін. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка.
4. Дурманенко О. Л. Освітня діяльність у групах раннього віку. *навч.-метод. посіб.* Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2022. 188 с.
5. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Київ: ФОП Ференець В. Б. 2020. <https://bit.ly/2E3xuLJ>

Додаткова:

1. Грама Н. Г. Сенсорний розвиток дітей раннього віку: теорія і практика: *монографія*. Одеса, 2018. 239 с.
2. Дитина у сучасному соціопросторі : навч. посібник. За ред. Т. О. Піроженко. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2018. 272
3. Карабаєва І. Дитячий садок і Нова українська школа. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 9. С.9-20.
4. Кондратець І. В. Рефлексуємо, щоб поліпшити взаємодію з батьками. *Вихователь-методист*. 2020. №3. С. 23–34.
5. Половіна, О. А., В'юнник, В.О. «Самовираження» дітей п'ятого року життя: реалізація особистісної парадигми в освіті. *Інноваційна педагогіка*, 2 (43). 2022. С. 122-126. ISSN 2663-6085
6. Половіна О., Кондратець І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка*. Серія: Педагогічні науки / за заг. ред. В. Є. Бенери. Одеса. Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 15.С. 119-128
7. Половіна О. Педагог для дошкільника: хто він? *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 1, 2018. С.4-10
8. Половіна О. Ранній розвиток дитини: потреба соціуму чи батьківські амбіції? *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 10. 2018. С.23-30
9. Половіна О. Розвиваємо творчий потенціал дітей під час прогулянки. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 2. 2019. С.41-45
10. Стаєнна О. Ігрова діяльність дошкільників: сучасний формат. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2018. № 10. С. 38-42.

ДОДАТКИ

Змістовий модуль I

Формування особистості: розвиток, супровід, підтримка

Тема 1.

Семінар 1. Аксиосфера сучасного вихователя закладу дошкільної освіти

(2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення зі статтями І. Бежа, Г. Цветкової, присвячених ціннісним орієнтаціям особистості педагога; статтею Олени Половіної «Педагог для дошкільника: хто він?»

- Складання власної картини Світу (цінності, ціннісні орієнтації, ідеали, пріоритети та ін.) у вигляді певного образу, асоціативного символу чи геометричної фігури

Орієнтовні питання для обговорення. Картина світу (складноструктурована цілісність, яка відображає світ, в якому живе людина; включає три головні компоненти: світогляд, світосприйняття та світовідчуття); ціннісні орієнтації, життєві й професійні пріоритети, ціннісна еволюція вихователя; морально-ціннісні імперативи; механізми перетворення загальнолюдських суспільно значущих цінностей на особистісні; аксіологічний підхід, аксіологічні пружини, структура аксіологічного Я, аспекти аксіологічних засад підготовки майбутнього вихователя ЗДО, аксіологічний простір як умова ефективності підготовки вихователя до освітньої діяльності.

I. Інтерактивна частина

- Рефлексійна вправа «Мої 3 ціннісних орієнтири».

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення спільного колажу «Аксиосфера сучасного вихователя»

(на основі розуміння студентами власних ціннісних орієнтирів)

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2

Додаткова література: 6, 7

Семінар 2. Дитинство як соціально-педагогічне явище (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення зі статтями, присвяченими темі дитинства.

Орієнтовні питання для обговорення. Ретроспективний аналіз феномену «дитинство». Покоління «Альфа». Особистість дитини як суб'єкт освітнього процесу. Портрет сучасного дошкільника. Сучасні наукові розвідки стосовно цілісного розвитку дитини. Формування у дитини ціннісного ставлення до соціуму, власного життя та здоров'я, предметів та явищ природного та соціального довкілля.

I. Інтерактивна частина

- Дебати «Дитина є об'єктом освітнього процесу?»

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення асоціативного чи графічного «портрету сучасного дошкільника»

Ш. *Рефлексія.*

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 3, 5

Практичне заняття 1. Періодизація дитинства (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з науковими статтями, присвяченими періодизації дитинства.

- Ознайомлення з підрозділами «Особистість дитини: на що потрібно звернути увагу» до кожного віку дітей дошкільного віку в програмі «Дитина-2020».

Орієнтовні питання для обговорення. Періодизація дитинства, критерії періодизації. Характеристика різних періодів дошкільного дитинства. Індивідуальні та вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку.

I. *Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)*

- Створення графічних фреймів до кожного періоду дошкільного дитинства (провідні потреби, провідна діяльність, провідна функція).

II. *Рефлексія.*

Основна література: 3, 5

Додаткова література: 2, 3

Практичне заняття 2. Педагогічний супровід батьків і дітей пре-перинатального, перинатального та раннього періодів розвитку (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з науковими статтями, присвяченими проблемі розвитку дітей пре-перинатального, перинатального та раннього періодів розвитку.

Орієнтовні питання для обговорення. Педагогічний алогізм «ранній розвиток». Дослідження, які стосуються розвитку дітей раннього віку. Поняття про пре-перинатальний період розвитку та його особливості. Криза новонародженого. Технологія Марі Аучер «Співаючий пологовий будинок». Період немовляти та його особливості: від народження до року. Дитина другого року життя: розширення простору, сенсорний досвід як основа допитливості. Поняття «сенсорний голод» та його негативні наслідки.

I. *Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)*

- Створення медіатеки (авторські відео) для батьків і педагогів з питань супроводу дітей пре-перинатального, перинатального та раннього періодів розвитку.

II. *Рефлексія.*

Основна література: 1, 4

Додаткова література: 4, 8

Тема 2.

Семінар 3. Види адаптації дітей раннього віку до закладу дошкільної освіти (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення зі статтями Наталії Гавриш та Тетяни Гурковської, присвячених адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти.

Орієнтовні питання для обговорення. Види адаптації дітей (фізіологічна, психічна, психологічна і соціальна адаптація. Критерії адаптованості дітей. Чинники ефективності процесу адаптації. Супровід як культура підтримки і допомоги дитині в процесі її адаптації. Основні завдання психолого-педагогічного супроводу в процесі адаптації (попередження виникнення проблем розвитку дитини; допомога їй у вирішенні актуальних завдань розвитку, соціалізації; психологічне забезпечення освітніх програм ЗДО; розвиток психолого-педагогічної компетентності батьків та педагогів). Періоди адаптації. Профілактика адаптивності дитини.

I. Інтерактивна частина

- Рефлексійний меседж «А в мене було так...»

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення ментальних карт «Психолого-педагогічна просвіта батьків вихованців щодо адаптації дитини до закладу дошкільної освіти», «Профілактика адаптивності дітей до закладу дошкільної освіти», «Періоди адаптації дітей раннього віку».

III. Рефлексія.

Основна література: 3, 5

Додаткова література: 2, 4

Семінар 4. Дитина третього року життя: криза трьох років як основа самостійності та становлення Я дитини (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення зі статтями науковців, присвячених питанню розвитку дитини третього року життя.

- Ознайомлення з матеріалами розділу «Перша молодша група «Крихітки» програми «Дитина-2020» та Методичних рекомендацій до програми «Дитина-2020».

Орієнтовні питання для обговорення. Вікові кризи – це неминуча стадія розвитку і дорослішання дитини. Ознаки кризи трьох років (впертість, негативізм, прагнення до самостійності, певна деспотичність). Педагогічна мудрість у взаємодії з дитиною, що переживає кризу 3-х років.

I. Інтерактивна частина

- Мозковий штурм «Вікова криза – проблема чи досягнення?»

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення ситуаційних кейсів (дорослий і малюк) та способів їх розв'язання.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 5

Додаткова література: 2, 8

Практичне заняття 3-4. Формування з раннього віку навички дивитися і бачити, слухати і чути як основа розвитку базових якостей особистості (4 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення зі статтями: Олени Половіної «Ранній розвиток дитини: потреба соціуму чи батьківські амбіції?», Олени Половіної, Інни Кондратець «Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку».

Орієнтовні питання для обговорення. Педагогічний алогізм «ранній розвиток». Психологічні та педагогічні поняття: «розвиток», «супровід», «освіта». «Сенсорний» голод». Базові якості особистості. Навички дивитися, бачити, чути.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення ілюстративної інтелект-карти «Формування навичок у дітей раннього віку дивитися, бачити, чути».

- Репрезентація інтелект-карт на «зустрічі із журналістами» (відповіді на запитання).

II. Рефлексія.

Основна література: 3, 4

Додаткова література: 6, 8

Змістовий модуль II

Методичний інструментарій формування життєвої компетентності дитини

Тема 3.

Семінар 5. Формування картини Світу дітей: концепція Державного стандарту дошкільної освіти, нова редакція 2021 (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з Державним стандартом дошкільної освіти (нова редакція, 2021р.) та методичними матеріалами.

Орієнтовні питання для обговорення. Поняття «життєва компетентність». Складники життєвої компетентності: здоров'язбережувальна, особистісно-оцінна, родинно-побутова, соціально-комунікативна, природничо-екологічна, предметно-практична, мистецько-творча, ігрова, сенсорно-пізнавальна. Середовище як важливий чинник формування життєвої компетентності. Аксіологічна й прикладна спрямованість освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

I. Інтерактивна частина

- Рефлексійний ланцюжок «Мої життєві компетентності».

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення ментальної карти «Аксіологічні засади Державного стандарту дошкільної освіти (нова редакція, 2021 р.)

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 5
Додаткова література: 5, 9

Семінар 6. Науково-методичний супровід дошкільної освіти (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з матеріалами часописів «Дошкільне виховання» та «Вихователь-методист дошкільного закладу».

Орієнтовні питання для обговорення. Сучасна система дошкільної освіти: мережа закладів дошкільної освіти. Установи, що здійснюють науково-методичний супровід дошкільної освіти. Органи управління дошкільною освітою. Завдання центрів професійного розвитку педагогічних працівників. Основні законодавчі документи галузі дошкільної освіти.

I. Інтерактивна частина

- Панельна дискусія «Форми підвищення кваліфікації педагогів».

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Моделювання траєкторії підвищення кваліфікації педагогів у недалекому майбутньому (за результатами панельної дискусії).

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2, 7

Практичне заняття 5-6. Середовище як важливий чинник формування життєвої компетентності дітей дошкільного віку (4 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з розділом «Розвивальне середовище» в програмі «Дитина-2020».

- Складання тез до статей Катерини Крутій і Наталії Гавриш, присвячених питанню розвивального середовища в закладі дошкільної освіти.

Орієнтовні питання для обговорення. Критерії та чинники організації розвивального предметно-ігрового середовища в ЗДО. Вимоги до створення розвивального середовища. Умови, принципи та маркери ефективного функціонування розвивального середовища. Дитиноцентричний підхід до організації розвивального предметно-ігрового середовища. Компоненти середовища. Особливості наповнення осередків (за участю педагогів, батьків і дітей).

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення ілюстративних / графічних моделей сучасного розвивального середовища для дітей певного віку.

II. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2, 10

Тема 4.

Семінар 7. Особливості педагогічного супроводу фрагментів життєдіяльності дітей раннього віку (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з підрозділом «Орієнтовний розподіл часу на процеси життєдіяльності дітей третього року життя вдома та в закладі дошкільної освіти» в програмі «Дитина-2020».

- Створення ментальної карти «Фрагменти організації моєї життєдіяльності».

Орієнтовні питання для обговорення. Фрагменти організації життєдіяльності дітей. Діти раннього віку. Розподіл часу на процеси життєдіяльності. Ненасильницьке спілкування. Алгоритм – розгорнутий план. Роль вихователя в організації життєдіяльності дітей раннього віку.

I. Інтерактивна частина

- «Рольові загадки» (представлення за допомогою пантоміми різних видів фрагментів організації життєдіяльності дітей)

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення алгоритмів планування та організації життєдіяльності дітей раннього віку (зміни в середовищі, художній і дослідницький матеріали).

III. Рефлексія.

Основна література: 3, 5

Додаткова література: 1, 10

Практичне заняття 7. Особливості педагогічного супроводу фрагментів життєдіяльності дітей передшкільного віку (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з підрозділом «Орієнтовний розподіл часу на процеси життєдіяльності дітей шостого року життя вдома та в закладі дошкільної освіти» в програмі «Дитина-2020».

Орієнтовні питання для обговорення. Фрагменти організації життєдіяльності дітей. Діти передшкільного віку. Розподіл часу на процеси життєдіяльності. Ненасильницьке спілкування. Алгоритм – розгорнутий план. Роль вихователя в організації життєдіяльності дітей передшкільного віку.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення алгоритмів планування та організації життєдіяльності дітей раннього віку (зміни в середовищі, художній і дослідницький матеріали).

II. Рефлексія.

Основна література: 3, 5

Додаткова література: 2, 5

Семінар 8. Сучасні форми освітньої взаємодії та педагогічного супроводу (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з підрозділом «Сучасні форми організації освітнього процесу» в програмі «Дитина-2020».
- Методичний дайджест: Складання переліку сучасних форм освітньої взаємодії за матеріалами часописів «Дошкільне виховання», «Вихователь-методист дошкільного закладу».

Орієнтовні питання для обговорення. Освітня взаємодія. Педагогічний супровід. Сучасні форми освітньої взаємодії та педагогічного супроводу. Поняття «заняття»: нові акценти. Індивідуальні форми взаємодії з дітьми. Час освітньої взаємодії в розпорядку дня. Провідні принципи організації освітнього процесу на аксіологічних засадах. Дошкільна зрілість дитини.

I. Інтерактивна частина

- «Методична крамниця» (репрезентація методів, прийомів, засобів педагогічного супроводу до конкретної форми освітньої взаємодії з дітьми певного віку).

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Складання ментальної карти «Сучасні форми освітньої взаємодії» до кожної вікової групи дітей.

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 3, 7

Практичне заняття 8. Особливості здійснення освітньої взаємодії із сучасними дітьми (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення зі статтями практиків у часописі «Методична скарбничка вихователя»

Орієнтовні питання для обговорення. Освітня взаємодія. Педагогічний супровід. Сучасні форми освітньої взаємодії та педагогічного супроводу. Поняття «заняття»: нові акценти. Індивідуальні форми взаємодії з дітьми. Час освітньої взаємодії в розпорядку дня. Провідні принципи організації освітнього процесу на аксіологічних засадах. Дошкільна зрілість дитини. Художньо-педагогічне спілкування з дітьми. Тематична мініатюра. Ситуаційний кейс. Проектна діяльність у ЗДО.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення алгоритмів підготовки та організації певних форм освітньої взаємодії з дітьми різного віку (художньо-педагогічне спілкування з дітьми; тематична мініатюра; ситуаційний кейс; проект).

II. Рефлексія.

Основна література: 3, 5

Додаткова література: 2,5

Тема 5.

Семінар 9. Гра як засіб, форма, метод, прийом (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення зі статтями Катерини Карасьової, Тамари Піроженко, Олени Стаєнної, Тетяни Шинкар та ін., присвячених питанню феномену гри в діяльності дитини дошкільного віку.

Орієнтовні питання для обговорення. Гра, види гри в житті дитини дошкільного віку. Сучасні дослідження з проблеми гри. Унікальність ігрової діяльності у формуванні особистості дитини. Відмінність вільної гри та гри в супроводі дорослих. Гра як засіб зняття емоційного напруження. Ігрові практики в умовах війни.

I. Інтерактивна частина

- Гра – у фокусі уваги (метод «Шість капелюшків» за Едвардом Боно).

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Оформлення тематичного колажу «Усе про гру» за результатами інтерактивної гри.

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2, 10

Практичне заняття 9. Види педагогічного супроводу дитячої гри (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Рефлексійна вправа «Мої сюжетно-рольові ігри»

- Ознайомлення зі статтями, присвяченими питанню організації умов для сюжетно-рольових ігор дітей дошкільного віку.

Орієнтовні питання для обговорення. Гра, види гри в житті дитини дошкільного віку. Сучасні дослідження з проблеми гри. Унікальність ігрової діяльності у формуванні особистості дитини. Відмінність вільної гри та гри в супроводі дорослих. Гра як засіб зняття емоційного напруження. Ігрові практики в умовах війни.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення алгоритму проведення дидактичної гри (молодша група) та алгоритму підготовки для розгортання сюжетно-рольової гри (старша група)

II. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2, 10

Семінар 10. Свобода та принцип природовідповідності в іграх дітей (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Підбірка відео, які відображують свободотворчі та природовідповідні підходи педагогів до гри дитини.

Орієнтовні питання для обговорення.

I. Інтерактивна частина

- Case study: розв'язання педагогічних ситуацій.

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення педагогічного декалогу (заповіді) «Як зберегти свободу для дітей в їхніх іграх?»

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 8, 10

Практичне заняття 10. Гра і педагогіка калабані (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення зі статтею Катерини Крутій «Педагогіка калабані: практична реалізація принципів природовідповідності та здоров'язбереження в закладі дошкільної освіти»

Орієнтовні питання для обговорення. Повноцінний розвиток дитини. Принцип природовідповідності. Чинники системи «соціум – природа – дитина». Основні умови нормального психосоціального розвитку дітей дошкільного віку. Термін «педагогіка бруду». Поняття калабані (каламутна калюжа, головним складником якої є глина). «Педагогіка калабані» – відповідність принципу здоров'язбереження, забезпечення свободи й повноцінного розвитку дитини.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Цілительні сеанси в калабані.

- Арттехніки з глиною.

II. Рефлексія.

Основна література: 3, 5

Додаткова література: 9, 10

Змістовий модуль III

Педагогіка емпатуерменту: освіта для сталого розвитку

Тема 6.

Семінар 11. Нейрофізіологічні особливості дитини від народження до вступу до школи (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Перегляд відео в мережі Інтернет, які висвітлюють ризики раннього розвитку дітей.

Орієнтовні питання для обговорення. Нейрофізіологічні особливості дитини від народження до вступу до школи. Біологічні та соціальні чинники становлення особистості дитини. Загрози раннього розвитку дошкільника. Амбіції батьків, їх проекція на дитину та наслідки. Виховні шаблони, стереотипи: виклики, ризики.

I. Інтерактивна частина

- Рольова гра «Батьки, педагоги, медики й діти».

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення ментальної карти «Даність і ризику в розвитку дитини» (за результатами рольової гри).

III. *Рефлексія.*

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 4, 8

Практичне заняття 11. Екологія дитинства (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з книгою Маршалла Розенберга «Ненасильницьке спілкування: мова життя». Складання тез до неї.

Орієнтовні питання для обговорення. Екологія дитинства. Амбіції батьків, їх проєкція на дитину та наслідки. Виховні шаблони, стереотипи: виклики, ризику. Ненасильницьке спілкування.

I. *Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)*

- Створення ілюстративного колажу «Екологія дитинства» (на основі основних принципів Маршалла Розенберга).

II. *Рефлексія.*

Основна література: 2, 5

Додаткова література: 4, 8

Семінар 12. Розвиток базових якостей особистості дитини (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з інформацією про фасилітацію, модерацію, коучинг.

- Ознайомлення з матеріалами методичного посібника «Виховуємо базові якості старшого дошкільника в умовах ДНЗ» .

Орієнтовні питання для обговорення. Розвиток базових якостей особистості дитини (довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоставлення, самооцінка). Поняття «фасилітатор» (людина, яка стимулює, робить простішою забезпечує, успішну групову комунікацію); «модератор» (особа, яка підтримує порядок у групі, активностях; слідує за правилами, відповідає на запитання); «коуч» (людина-тренер, яка мотивує на досягнення поставлених цілей). Фасилітаторство, модераторство, коучинг як основа розвитку базових якостей особистості дитини.

I. *Інтерактивна частина*

- Рефлексійна вправа «Хто в моєму житті фасилітатор, модератор, коуч?»

II. *Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)*

- Створення «дорожніх карт» для розвитку базових якостей особистості дитини: довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоставлення, самооцінка (з урахуванням 3 векторів: фасилітації, модерації та коучингу).

III. *Рефлексія.*

Основна література: 2, 3
Додаткова література: 2, 7

Практичне заняття 12. Дорослий як носій та транслятор культури (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення зі статтями Інни Кондратець, Мар'яни Марусинець, Вікторії Желанової, Наталії Гавриш, присвячених рефлексійній культурі педагога.

Орієнтовні питання для обговорення. Рефлексія в контексті філософської, психологічної, педагогічної наук. Загальна, професійна, мовленнєва, мистецька, рефлексійна культура педагога.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Рефлексійна вправа «Я – культурна людина» (аргументи щодо різних видів культури)

II. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 4, 7

Змістовий модуль IV

Аксіологічні засади міжособистісної взаємодії

Тема 7.

Семінар 13. Проекція партнерства: дорослий-дитина, дитина-дитина (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з науковими статтями, присвяченими феномену педагогічного партнерства.

Орієнтовні питання для обговорення. Партнерство. Проекція партнерства: дорослий-дитина, дитина-дитина. Міжособистісне партнерство: механізми налагодження партнерської взаємодії. Реалізація міжособистісного партнерства дитини і дорослого у провідних видах діяльності немовлячого, раннього й передшкільного періоду життя. Цінність спілкування як запорука взаєморозуміння між дитиною та дорослим. Технологія інтимно-особистісного типу спілкування та технологія поетапного сходження зростаючої особистості до духовних цінностей Івана Беха.

I. Інтерактивна частина

- Дискусія «Чи можливо і як зламати «вчительські патерни» у вихователях?»

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Оформлення результатів дискусії у вигляді «педагогічного напуття».

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2, 7

Семінар 14. Формування емоційної культури дітей дошкільного віку (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з рекомендаціями Світлани Ройз стосовно емоційної культури дітей.

Орієнтовні питання для обговорення. Емоції. Емоційні реакції. Почуття.

I. Інтерактивна частина

- Емоційний кейс до літературних творів (за методом «Шість капелюхів способу дії» Едварда Боно).

II. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Рефлексійна вправа «Мій емоційний кейс».

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2, 5

Практичне заняття 13-14. Емоційний інтелект у системі педагогічних цінностей (4 год.)

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з матеріалами книги Деніела Гоулмана. Складання до неї тез.

- Рефлексійна вправа «Моє емоційне колесо»

Орієнтовні питання для обговорення. Емоційний інтелект у системі педагогічних цінностей (на основі досліджень Деніела Гоулмана). Механізми формування основ емоційного інтелекту у дітей раннього та передшкільного віку.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Створення «емоційних сходинок» для дітей різного віку (назви емоцій і ситуації їх застосування)

- Підбір літературних та мистецьких творів для формування емоційної культури дітей різного дошкільного віку.

- Ситуаційний кейс: формування основ емоційного інтелекту дітей дошкільного віку (засоби регуляції емоціями).

II. Рефлексія.

Основна література: 2, 5

Додаткова література: 2, 3